

Міхайлаў П.А., Старасценка Т.Я.

Тэксты-падрабязныя пераказы, падрыхтаваныя для вучняў старшых класаў, аб'яднаны адной тэмай – “Чалавек і прырода”. Такая тэма выбрана невыпадкава, бо ў наш час асабліва важна выхаваць любоў, чуласць і спагаду да прыроды. Настаўнік можа выбраць з пяці тэкстаў найбольш прыдатны для пэўнага ўрока, а таксама ўлічыць пытанні і заданні, прыкладны план, якія пададзены пасля кожнага тэксту.

Птушыны давер

Успамінаючы маленства, мне хочацца расказаць пра адзін выпадак, які здарыўся са мною на пашы. Мне заўсёды, як пачую жаваранка ў небе, здаецца, нібыта я ў дзяцінстве стаю на ўзгорку ў доўгай дзядзькавай свіце і слухаю спеў птушак, а перада мною шырокае поле.

Калі здарыўся гэты выпадак, я якраз пасвіў авечак. Яны хадзілі ў лагчыне, я іх бачыў перад сабою, нібы на далоні, а сам стаяў, як паўнаўладны гаспадар іх лёсу, у шырокай світцы з саматканага сукна і жакетцы дзядзькі. Ветрык дзьмуў мне пад жакетку, і прыемны халадок асвятляў цела. Рукавы ў **жакетцы** былі закасаны, і ў правай руцэ трымаў пугу. Я глядзеў угору, але ў залатым паднябессі заўважыў не жаваранка, а каршуна. Ляціць ён, бывала, над палеткамі, махне так паважна крыламі, а потым спыніцца на адным месцы і пачынае выглядаць на зямлі птушак або мышэй. Каршун лунаў высока-высока і нібы глядзеў адтуль на мяне. Я зацікавіўся: каго ж ён высочвае, куды кінецца? Я спачатку і не прыкмеціў, як ад самай зямлі з песняй пачаў узнімацца мой **сябрук-жаўрук**, яго срэбны званочак паднімаў сваю песню ўгору.

А каршун застыў на месцы. Заўважыўшы, што драпежнік не кратаецца, я насцярожыўся. Няўжо ён цэліцца на жаваранка? Няўжо гэты званочак, захоплены ўласнай песняй, не бачыць, што ён сам набліжаецца ў кіпцюры да смерці! І хоць адлегласць была яшчэ вялікая, драпежнік не вытрымаў, кінуўся ўніз. І раптам над зямлёю палёт яго выраўнаваўся. Я аслупянеў: каршун ляцеў на мяне. І толькі калі драпежнік быў ужо зусім **непадалёк** ад мяне, я ўбачыў, як спераду ў яго ляціць, кідаецца ў бакі шэры клусочак. Я аж **уздрыгнуў**, калі ён, як куля, шмыгнуў мне пад крысо. Так хутка і смела і даверліва знайшла сабе птушка схованку! Гнеўны крык вырываўся ў мяне з грудзей, у якім быў і гонар за давер жаваранка, і праклён драпежніку. Я і цяпер бачу шэрыя каршуновыя вочы, разяўленую дзюбу і растапыраныя кіпцюры. Ах, як ён неахвотна ўздываўся ўгору!

Дзесьці тут, пад крысом жакеткі, сядзеў трапяткі жаваранак, які перадаў мне разгон свайго палёту. Нейкі час я адчуваў сябе акрылёным, і на сэрцы было так лёгка, што мне здавалася, вось-вось палячу. І толькі зварухнуўся, як шэрая птушка шмыгнула ў мяне з-пад крыса і паляцела пры самай зямлі, пыхнула крыльцамі і зноў узвілася ў неба. Я стаяў радасны, узнагароджаны птушыным даверам. (371 слова)

Паводле І.Грамовіча

Пытанні і заданні

1.Адкажыце на пытанні:

Чым займаўся хлопчык на пашы?

Каго заўважыў апавядальнік?

Чаму пісьменнік называе жаваранка сябруком?

Як паводзіў сябе драпежнік?

Як ратаваўся жаваранак?

Чаму хлопчык адчуваў сябе акрылёным?

Успомніце выпадак са свайго жыцця, калі вам удалося ўратаваць птушку.

2. Вызначце стыль і тып тэксту, яго асноўную думку. Падзяліце тэкст на кампазіцыйныя часткі і дайце ім загаловкі.

3. Растлумачце правапіс выдзеленых слоў.

4. Напішыце падрабязны пераказ тэксту.

5. Вусна зрабіце марфемны аналіз слова **захоплены**.

Прыкладны план

1. Спеў жаваранка.

2. Паўнаўладны гаспадар.

3. Цікаўны драпежнік.

4. Надзейнае крысо.

5. Адчуванне палёту.

Кацярына

У цырку загулі барабаны, спачатку дробным перастукам, а потым усё мацней і мацней. Промні “юпітэраў” пакінулі Кацьку і іншых тыграў у спакоі і перакінуліся да ўвахода ў клетку, дзе ў бліскучым касцюме, стройны і прыгожы, з’явіўся Ярмілаў, Кацьчын дрэсіроўшчык. Узмах – і ўсе тыгры пачалі рабці вельмі прывычнае і да дэталей адрэспіраванае, або, як гаварыў Ярмілаў, адрэспіраванае. І пасля кожнага нумара ў цырку пракатваўся шумны ўздых. Тыгрыцы заусёды здавалася, што людзі ў цырку, гэта значыць, глядачы, уздыхаючы, ставяць сябе на месца Ярмілава і ім гэта не ўдаецца, таму што ім робіцца вельмі страшна. Таму, відаць, і ўздыхаюць, а ў нейкія моманты нават і зусім не дыхаюць.

Калі Кацька раскрывала зяпу і Ярмілаў прасоўваў туды сваю галаву, у цырку панавала цішыня. Кацька разумела, што, хоць Ярмілаў ведае яе цудоўна і ўпэўнены ў ёй, усё роўна яму было страшнавата. Што ні кажы, не проста пакласці галаву ў пашчу з такімі вострымі, як у Кацькі, зубамі.

На гэты раз, каб дапамагчы Ярмілаву лягчэй перажыць такія імгненні, Кацька лізнула яго некалькі разоў у латыліцу, вуха, шыю. Зрабіла гэта вельмі акуратна, каб ніхто не заўважыў. Здаралася лагоднае ўпершыню, і Ярмілаў з цеплынёй паглядзеў на сваю старую тыгрыцу, а потым, чаго таксама ніколі раней не здаралася з ім на арэне, пашматаў тыгрыцу па шыі і за вухам, ад чаго ёй зрабілася казытліва.

А калісьці было, што Кацька пакусала дрэсіроўшчыка. Не, не Ярмілава, а зусім іншага, у іншым горадзе і ў іншай краіне. Пасля таго выпадку да тыгрыцы доўга не прыходзілі і ежу зусім не давалі, а потым некуды павезлі, і праз некаторы час Кацька ўпершыню ўбачыла Ярмілава. Некалькі разоў ён імкнуўся зайсці да тыгрыцы, але Кацька кожны раз гыркала на яго, ашчэрвалася, і дрэсіроўшчык пакідаў клетку. Потым Ярмілаў яшчэ і яшчэ заходзіў да Кацькі ў клетку, і яна сама ўжо не памятае, калі ўпершыню не загрыкала на яго. Напэўна, таму, што дрэсіроўшчык аказаўся настойлівым і не падобным на сваіх калег.

Аднойчы позна ўвечары Ярмілаў падышоў да клеткі:

-- Я пацярпеў фіяска, Кацярына! Любоўны карабель разбіўся аб скалы.

Кацька не ведала, што такое любоўны карабель, але разумела па сваім немалым жыццёвым вопыце, што ва ўзросце Ярмілава тыгры кусаюць дрэсіроўшчыкаў, а людзі дадумваюцца яшчэ да большых глупстваў. Тыгрыца мітусілася па клетцы, гыркала, але ніхто не звяртаў на яе ўвагі. Тады яна вырашыла захварэць, улеглася пасярэдзіне клеткі і пачала стагнаць. Праз паўгадзіны ля клеткі

з'явіўся Ярмілаў і чалавек у белым халаце. Твар Ярмілава быў не падобны на той, з якім ён толькі нядаўна пакінуў Кацьку. Цяпер ён быў вельмі ўстрыжаны.

-- Што з табою, Кацька? – дрэсіроўшчык гладзіў Кацьку рукой, а ўрач тым часам аглядаў яе.

Тыгрыцы зрабілі ўкол, а назаўтра з самага ранку прыехаў Ярмілаў. Ён даваў тыгрыцы горкую ваду, і Кацька, нягледзячы на агіду, піла яе. Адварочваючыся, радалася: ёй удалося адцягнуць увагу Ярмілава ад ягонай гора. (447 слоў)

Паводле М.Кацюшэнкі

Пытанні і заданні

1. Адкажыце на пытанні:

Чаму ў цырку пракатваўся шумны ўздых?

Якой, на ваш погляд, артысткай была старая тыгрыца Кацька?

Чаму тыгрыца слухалася Ярмілава?

Што здарылася аднойчы ўвечары?

Як паводзіла сябе Кацька?

Дайце ацэнку паводзінам тыгрыцы.

Прыгадайце выпадак са свайго жыцця, калі б звяры дапамаглі вам перажыць гора.

2. Вызначце стыль і тып тэксту, яго асноўную думку. Падзяліце тэкст на кампазіцыйныя часткі і дайце ім загаловкі.

3. Растлумачце пастаноўку знакаў прыпынку ў выдзеленым сказе.

4. Напішыце падрабязны пераказ тэксту.

5. Вусна зрабіце словаўтваральны аналіз слоў за ўпершыню.

Прыкладны план

1. Пад барабанны гул.

2. Паслухмяная тыгрыца.

3. Кацьчына мінулае.

4. Ярмілаў у распачы.

5. Дапамога.

Ратунак

На дварэ шумелі спорныя халодныя дожджы, з даху цурком лілася вада, барабаніла ў ночвы, якія мама гадставіла пад сцякавую трубу пры ганку.

Выбраўшы момант, каб не бачыла маці, Міколка дастаў з татавай шуфляды ключ, узяў у хвіле вясла і падаўся агародам да сваёй пласкадонкі, што была прымкнута за алешыну пры канаве. Як толькі паплыў, бяскрайняя водная прастора адкрылася перад ім: ад вёскі да самай пушчы каціліся дрыготкія сінія хвалі. Сям-там з вады вытыркаліся лазовыя кусты, стагі сена. Па небе шпарка праносіліся снежавыя хмары, часам з-за хмар выблісквала сонца, і тады хвалі рабіліся бліскучыя, зіхатлівыя.

Міколка трапіў у лес і не пазнаў знаёмых мясцін. Дарога, па якой заўсёды хадзіў на паляванне, была запоўнена вадой і сярод лесу здавалася каналам. Дубы і елкі стаялі ў вадзе аж па самыя пахі, кусты ядлоўцу былі зусім затоплены, выглядалі толькі іх вострыя вяршкі. Возера разлілося шырока, затапіла луг, на якім стаялі стагі сена. Было тут прыгожа і маляўніча, як у казцы, але адначасова і жудасна.

Міколка накіраваў лодку ў Цяністы бераг. Неба спахмурнела, сонца зусім не паказвалася з-за хмар, у вяршынях сосен пачынаў шумець вецер. Рукі млелі ад вясла, але Міколка плыў і плыў далей. І калі ён дабраўся да першых узгоркаў, раптам пачуў, як нешта непадалёку боўтнулася ў ваду, пачало плюхацца, раз-пораз фыркаючы. “Мусіць, бабёр, -- падумаў Міколка, заварочваючы туды лодку. – Гэтаму цяпер добра.

Ён вады не баіцца”. Але як толькі ён наблізіўся, дык убачыў дзіўны малюнак. Каля яловага вываратня плюхаўся ў вадзе вялікі лапавухі шэры заяц. **Намагаючыся ўскарабкацца на камель, заяц шкрэбаў лапамі па кары, чапляўся за сукі, але, абясілены, мокры, не мог утрымацца на пахіленым дрэве і ў знямозе падаў у ваду, нязграбна плюхаючы лапамі.** Калі Міколка падплыў да яго, заяц пачаў карабкацца хутчэй, потым раптам спалохаўся, кінуўся ўбок і паплыў да другога вываратня, цяжка дыхаючы і захлынаючыся. Ён ратаваўся як мог, наструньваўся да знямогі, але відаць было, што ён зусім знясілеў. І наўрад ці заяц уратаваўся б, каб не натрапіў на яловую лапку, якая ляжала на вадзе. Сабраўшы апошнія сілы, ён змог яшчэ ўскарабкацца на гэтую лапку, павіс на ёй неяк бокам і жаласліва запішчаў, нібы заплакаў, як малое дзіця.

Міколка спачатку разгубіўся. Плысці да яго – спалохаецца, зваліцца і можа зусім утапіцца. Але ж і чакаць было нельга: лапка варушылася, здавалася, апускалася ўсё ніжэй і ніжэй, і заяц у любую хвіліну мог апынуцца ў вадзе, і тады наўрад ці ўдасца яму выбрацца. І раптам нейкая сіла нібы падштурхнула Міколку. Ён хутка ўзмахнуў вяслом, неяк рыўком падагнаў лодку да зайца і, нахіліўшыся, схваціў яго за вушы. Заяц “заплакаў” яшчэ мацней. Поўсць на ім папрыліпала, і заяц здаваўся надта худым. Ён сядзеў у лодцы і дрыжаў, часта заплюшчваў вочы, нібы драмаў. Крыху адпачыўшы, схаваўся ў маленькім адсеку на карме, дзе заўсёды складаў рыбу, бацька. (451 слова)

Паводле В.Дайліды

Пытанні і заданні

1. Адкажыце на пытанні:
Якім было надвор’е?
Што ўбачыў Міколка, як паплыў?
Чаму хлопчык не пазнаў знаёмых месцаў мясцін?
Як паводзіў сябе заяц?
Як Міколка дапамог звярку?
Успомніце выпадак са свайго жыцця, калі б вы ўратавалі звера.
2. Вызначце стыль і тып тэксту, яго асноўную думку. Ахарактарызуйце кампазіцыйныя часткі тэксту, знайдзіце ў іх сказы, якія выражаюць асноўны сэнс паведамлення.
3. Растлумачце пэўнае слова знакаў прыпынку ў выдзеленым сказе.
4. Напішыце падрабязны пераказ тэксту.
5. Вусна зрабіце фанетычны аналіз слова **дрыготкія**.

Прыкладны план

1. Спорыч дождж.
2. Пачатак падарожжа.
3. Затопленыя мясціны.
4. Заяц у небяспецы.
5. Міколкава дапамога.

Рыжык

Галодныя рысяняты чакалі маці, нецярпліва ўслухоўваліся ў навакольныя гукі лесу, выцягвалі мордачкі, нюхалі паветра. Але ўсё было дарэмна: рысь не з’яўлялася. Збіўшыся ў клубок, прытуліўшыся адно да аднаго, маленькія рысяняты чакалі. Яны яшчэ не маглі самастойна здабываць ежу, поўнасцю залежалі ад маці, і таму не разумелі, чаму яна не прыходзіць да іх.

Праз тры дні памерла самая слабая самачка – лягла на дол і заціхла навак. Пад вечар загінула яшчэ двое кацянят, а на наступны дзень к вечару засталася жыць толькі

адно, самае моцнае. Яно жаласна скуголіла, поўзала па мяккім подсеціле. Ягоныя браты і сёстры, якія раней гулялі з ім, забаўляліся, ляжалі нерухома.

Сяк-так рысянё перабыло ноч, схаладнела і ад слабасці ўжо не магло рухацца. Раніцай яно адчула паблізу цёплае дыханне, адплюшчыла вочы і ўбачыла над сабой вялізную зяпу. Злосна зафыркала, засіпела, намагалася адпаўзці далей ад гэтых страшных белых зубоў, але ад слабасці не змагло. Сабака забрахаў на ўвесь лес, замітусіўся каля логава. Гаспадар сабакі ляснік Мікалай Хадаронак, задыхаўшыся, выбег з гушчару.

-- Назад, Вулкан! – закрычаў ён, вызначыўшы па брэху сабакі, што той натрапіў ці на птушыны вывадак, ці на гняздо лясной птушкі.

Але якое ж было яго здзіўленне, калі ўбачыў рысінае логава і мёртвых рысянят.

-- Ага, цяпер ясна, -- з роздумаў сказаў ляснік. – Іх маці воўк разарваў каля Астапавай крыніцы. Ага, значыць, дзеткі засталіся адны.

Нахіліўшыся над логавам, Мікалай углядаўся ў мёртвых рысянят. Нечакана яму падалося, што адно кацянё быццам паварушылася. Ён не павернуў сваім вачам, асцярожна падняў малое і вынес наверх. Ляснік паклаў рысянё ў тору, амаль падбегам пакіраваў у вёску, дзе жыў. Добрых сем кіламетраў прабег Мікалай, ажно ўзмакрэў. У хаце выпусціў ледзь жывы камячок на падлогу, загадаў жонцы прынесці малака, наліў у місачку, тыцнуў мордачкай. Рысянё, хоць было вельмі слабое, адчула пах незнаёмай яму яды, памачыла язычок і нечакана прагна выхлебтала ўвесь сподачак.

-- Ну, браток, будзеш жыць, -- заключыў Мікалай. – Станеш на ногі, у лес аднясу. Не загінеш, тваё рысінае племя моцнае.

Рысянё надзіва хутка паправілася. Ужо на другі дзень Мікалай прынёс яму дзве жабы, якіх злавіў на ўзмежку, і яно з прынасцаў накінулася на здабычу, у момант расправілася з ёй. Часам ляснік прыносіў звярку падранкаў, два ці тры разы прынёс тушкі зайцоў. Праз тры месяцы Рыжык, як назваў рысянё Мікалай, падрос, займеў пушыстае футра, але так і не прывык да людзей. Нават на свайго кармільца злосна зыркаў вачамі-шчылінкамі і сіпеў. І калі яму кідалі кавалак мяса ці тушку звярка, прагна рваў вострымі клыкамі, глытаў раз-пораз азіраючыся па баках.

Аднойчы пахмурнай восеньскай раніцай ляснік запрог каня ў драбіны і прабурчаў у пракуранныя вёскі.

-- Ну вось, Рыжык, скончылася твая няволя. Адвязау цябе ў твой родны дом – лес.

Мікалай адвёз ужо амаль дарослае рысянё ў лес, выпусціў каля былога логава. **Рысянё, тужліва затуліўшыся ў клетцы, не хацела выходзіць са сваёй схованкі, але пахі лесу, ужо, здавалася, напаўзабытыя, абудзілі ў ім даўнія-даўнія ўспаміны, і звер, угнуўшыся, пругка скочыў з дзверцаў клеткі, пагрозліва загыркаў, быццам чуючы небяспеку, і скачкамі знік у гушчарняку лесу, толькі кароткі хвост мільгануў у прагалку.**

Рыжык шчасліва перажыў зіму, а да восені вырас і стаў дужым, вопытным і прыгожым зверам. (499 слоў)

Паводле А.Дзятлава

Пытанні і заданні

1. Адкажыце на пытанні:

Чаму рысяняты былі галодныя?

Што адбылося са звярком, які застаўся адзін у логаве?

Як павёў сябе ляснік? Дайце ацэнку ягонаму ўчынку.

Як жылося Рыжыку сярод людзей?

Чаму, на ваш погляд, звярок не мог прывыкнуць да людзей?

Як паводзіў сябе звер у лесе?

2. Вызначце стыль і тып тэксту, а таксама асноўную думку кожнай кампазіцыйнай часткі.

3. Складзіце схему выдзеленага сказа.

4. Напішыце падрабязны пераказ тэксту.

5. Вусна зрабіце марфалагічны аналіз слова **рысяннё**.

Прыкладны план

1. Галодныя рысяняты.

2. Адзін.

3. Цікаўны Вулкан.

4. Клопат лесніка.

5. Сярод людзей.

6. У лесе.

У завіруху

Аднойчы надумаўся Сеўка схадзіць па кніжку ў Грабнае. Збіраўся ён у бібліятэку ўсю зіму, але ў снежны – студзені стаялі траскучыя маразы, з хаты нос на вуліцу не высунеш, у лютым гуляла завіруха, а ў першыя дні сакавіка распусціла ледзь не да адлігі, і Сеўка падумаў, што цяпер самы раз збегаць у Грабнае.

Ён прыйшоў са школы, паабедаў, паклаў у кішэню крэц хлеба і пачаў думаць, як улагодзіць маці, каб дазволіла схадзіць у бібліятэку. Самае лепшае было б прызнацца ёй, што хоча збегаць у Грабнае, але яна не пусціць. Куды гэта, скажа, панясе цябе ў такую далеч?

Ён апрануўся, узяў торбу з кніжкамі і ішоў да маці:

-- Я да Пецькі збегаю. Мы сёння дамовіліся разам урокі вучыць.

-- Ідзі, -- дазволіла яна. -- Толькі дрэў не сячы.

Сеўка выкаціў з-за плота доўгую, сухую жэрдку, пасек яе на паленцы, схаваў пад паветкай торбачку з падручнікамі, адвязаў Шарыка і агародамі, каб не бачыла маці, выбег на дарогу, якая вяла ў Грабнае.

Вецер дзьмуў у спіну, падганяў. Часам Сеўка спрабаваў бегчы, але ў вопратцы па снезе доўга не прабяжыш, і ён зноў стараўся ісці мерна па вузкай каляіне. А чорны калматы Шарык бег нястомна часта прыпыняўся і пазіраў на гаспадара. Дарога здалася чамусьці не такой ужо і далёкай. Сеўка не заўважыў, як наперадзе паказаліся хаты. Ён падыходзіў да Грабнага, калі раптам падумалася, што бібліятэка будзе зачыненая і яму давядзецца вяртацца дамоў з пустымі рукамі. Але хутка супакоіўся: сёння будзень, бібліятэка павінна працаваць. Ён спяшаўся і не заўважыў, што вецер ужо моцна дзьме яму ў спіну і па полі паўзе, звіваючыся, пазёмка.

Бібліятэка была адчыненая.

-- Што скажаш? -- спытаў бібліятэкар і, зняўшы акуляры, прыжмурыўся, уважліва паглядзеў на Сеўку.

-- Я па кніжку прыйшоў, -- сказаў Сеўка і засаромеўся.

Бібліятэкар паглядзеў у акно:

-- Дамой сёння не ідзі. Бачыш, завіруха пачалася, свету белага не відаць. -- Заставайся, заўтра раніцай пойдзеш.

-- Мне нельга начаваць, -- ступіў да дзвярэй Сеўка. -- Маці напалохаецца, калі мяне дома не будзе, ды і ў школу заўтра раніцай трэба ісці.

Сеўка выйшаў з бібліятэкі, Шарык заскакаў, пачаў круціцца вакол яго. Сабака разумее, што час вяртацца дамоў, ахвотна пабег наперадзе Сеўкі.

Вёска засталася ззаду, але Сеўка ішоў ужо не так хутка, як у бібліятэку. Вецер цяпер дзьмуў яму ў твар, напіраў у грудзі. І дарогу замяло, ногі патаналі ў глыбокім,

сыпкім снезе. Часам Сеўка спыняўся, адварочваўся, каб аддыхацца, пачакаць, калі завяя трохі аціхне, потым зноў пачынаў прабірацца па сумётах. Ішоў доўга, а як азірнуўся, спалохаўся – ад вёскі зусім мала адышоў, вунь нават хаты відаць праз завіруху. Ён зразумеў, што дамоў трапіць будзе няпроста, і пачаў думаць, каб вярнуцца назад. **Можна папрасіцца на начлег у першую хату і пераначаваць там, але Сеўка зноў успомніў пра маці, пра тое, што заўтра трэба ісці ў школу, і вырашыў дабірацца дамоў.**

Сеўка паклікаў да сябе Шарыка, зняў са штаноў папругу і накінуў на шыю сабаку. Цяпер яны ішлі разам. Сеўка некалькі разоў спыняўся і знямогла ссоваўся ў снег. Тады Шарык пачынаў брахаць, аблізваў цёплым языком твар гаспадара і, павіскаваючы, тузаў за павадок. Шарык, мабыць, адчуваў бяду, у якую трапіў гаспадар, ірваўся наперад, цягнуў на папругцы Сеўку, часта спыняўся, тыцкаўся носам у снег.

Неўзабаве Сеўка ўбачыў знаёмыя дубы, пад якімі ўвосень пасвіў кароў, і канчаткова пераканаўся, што хутка будзе дома. (521 слова)

Паводле М.Капыловіча

Пытанні і заданні

1. Адкажыце на пытанні:
Чаму Сеўка вырашыў пайсці ў Грабнае?
Як ён падмануў маці? Дайце ацэнку ягонаму ўчынку.
Якой была дарога ў Грабнае?
Якая размова адбылася ў бібліятэцы?
Як хлопчык дабіраўся дахаты?
Як Шарык дапамагаў свайму гаспадару?
Успомніце выпадак са свайго жыцця, калі б вам дапамог сабака.
2. Вызначце стыль і тып тэксту. Падзяліце тэкст на кампазіцыйныя часткі, знайдзіце ў іх ключавыя словы.
3. Растлумачце пастаноўку зноўка ў прыпынку ў выдзеленым сказе.
4. Напішыце падрабязны пераказ тэксту.
5. Вусна зрабіце марфалагічны аналіз слова **напалохаецца**.

Прыкладны план

1. 3 думкамі пра бібліятэку.
2. Падман.
3. Дарога ў Грабнае.
4. У бібліятэцы.
5. Непадзель.
6. Дапамога Шарыка.